

IV. 101. Eigen schuld van den benadeelde. Weigering zich aan een operatie te onderwerpen

101. EIGEN SCHULD VAN DEN BENADEELDE.
WEIGERING ZICH AAN EEN OPERATIE TE
ONDERWERPEN. *

In W. P. N. R. no. 2350 (zie Verz. Geschriften IV, p. 158 e.v.) heb ik eenige beschouwingen gewijd aan de eigen schuld van den benadeelde bij verplichting tot schadevergoeding. Een voorbeeld daarvan, speciaal van de schuld *na* dat de verplichting tot vergoeding geboren wordt, geeft de weigering zich aan een operatie te onderwerpen, waardoor de nadeelige gevolgen van het ongeval kunnen worden verminderd of geheel weggenomen. Is zulk een weigering als een „schuld" van den benadeelde te beschouwen? Toevalligerwijze kwam mij juist dezer dagen een arrest van het Deutsche Reichsgericht daarover in handen. Het is van 30 Mei 1913 en wordt besproken in het Archiv. für bürgerl. Recht 1914 (Bd. 40) blz. 213 door Zitelmann¹⁾. Het arrest is belangrijk zoo om het principieel standpunt tegenover de vraag van eigen schuld ingenomen als om de beschouwingen over de vraag, *wanneer* nu de benadeelde verplicht is zich aan de operatie te onderwerpen.

Wat het eerste betreft, citeer ik de volgende overweging:

Der Anwendung des § 254 al. 2 B. G. B. auf den körperlich Verletzten von dem der Schadenersatzpflichtige behauptet, dass es in stande gewesen sei, durch eine Operation seine durch die Verletzung eingebüsste oder verminderte Erwerbsfähigkeit wieder zu erlangen, steht an sich das grundsätzlich an zuerkennende Recht des Verletzten entgegen, frei, nach eigenem Ermessen darüber zu bestimmen, ob er sich einem Eingriffe in die äussere Unversehrtheit seines Körpers, als der sich auch die Operation darstellt, unterwerfen will, oder nicht.

Jenes freie Selbstbestimmungsrecht des Verletzten über seinen Körper muss seine Grenzen finden, wo sich seine Ausübung lediglich als Eigensinn oder als rücksichtlose, selbst-süchtige Ausnutzung der Haftung des Schadenersatzpflichtigen darstellt. Es darf nicht dazu gehauert werden, um den Verletzten, dessen Erwerbsfähigkeit durch eine gefahrlose oder ohne nennenswerte Schmerzen aus zu führende Operation wieder hergestellt werden würde, die Mittel zum Eührung eines arbeitslosen Lebens zu sichern. Das gebietet die Rücksicht auf Treu und Glauben, eines Grundsatzes, unter dem auch die Ausübung des Rechts auf Ersatz eines erlittenen Schadens steht."

* Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, no. 2352 (23 Januari 1915).

¹⁾ Het is ook opgenomen volgens mededeeling aan het slot van dit art. in Entscheidungen 83, blz. 15 vlg.

Den opmerkzamen lezer zal de overeenstemming tusschen deze beschouwing en de mijne niet ontgaan. Zitelmann merkt in zijn bespreking op, dat men ten aanzien der eigen schuld tweeërlei standpunt kan innemen: of men kan er in zien een nalaten van de normale, verstandige zorg voor eigen belangen (van behoorlijke zorg, van schuld kan van dat standpunt niet gesproken worden) of een te kort komen tegenover den tot vergoeding verplichte. Het Reichsgericht had vroeger tusschen beide opvattingen gewiefeld, maar kiest thans blijkbaar de tweede. Ook Zitelmann, voorstander van de andere leer erkent dat. Hij bestrijdt het arrest op dat punt — m.i. ten onrechte. Maar dit kunnen wij laten rusten, ons is het er voor het oogenblik alleen om te doen, te constateeren welke gedachtengang het hoogste gerecht in Duitschland heeft gevolgd.

Belangrijk is ook, zeide ik, wat het Reichsgericht hier in het bijzonder leert omtrent de gevallen, waarin onderwerping aan een operatie plicht is. De operatie moet daarvoor zijn: „naar het oordeel van deskundigen zonder gevaar” — „niet gepaard gaan met pijn van beteekenis”, zij moet „aanmerkelijke verbetering brengen in de geschiktheid van den getroffene tot arbeiden”. Eindelijk moet de tot vergoeding verplichte persoon de kosten er van voor zijne rekening nemen en is verdere schade bij mislukken der operatie eveneens te zijnen laste. Dit alles wordt uitvoerig toegelicht en door het R.G. blijkbaar als regel voor verdere gevallen opgevat.

Men ziet het, naar deze rechtspraak wordt van den getroffene heusch niet te veel gevergd.

